

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 205/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **HLAVA, s. r. o.**, Oravská cesta 11, Žilina, IČO 36 429 503, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Gallo, s. r. o., Jilemnického 4012/30, Martin, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Gallo, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2022 a uznesení Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co 198/2022-244 z 20. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2022 a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Co 198/2022-244 z 20. januára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobcom v konaní o zaplatenie 169 539,12 eur s príslušenstvom vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 14 C 31/2022. Okresný súd na návrh žalovaného (súkromná základná škola, pozn.) v označenej veci rozhodol o neodkladnom opatrení č. k. 14 C 31/2022-150 z 22. septembra 2022 (ďalej len

„uznesenie o neodkladnom opatrení“), ktorým sťažovateľke uložil povinnosť umožniť žalovanému užívanie priestorov nachádzajúcich sa v nehnuteľnostiach – stavba ŠKOLA so súpisným č. [REDAKOVANÉ] a stavba TELOCVIČŇA so súpisným č. [REDAKOVANÉ] obe zapísané na [REDAKOVANÉ], v k. ú. [REDAKOVANÉ] a strpieť ich užívanie žalovaným na účel realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci.

3. Sťažovateľka, nespokojná s nariadeným neodkladným opatrením, podala proti nemu odvolanie, na základe ktorého krajský súd napadnutým uznesením nariadené neodkladné opatrenie zmenil tak, že jej uložil povinnosť zdržať sa úkonov, ktorými by bola obmedzovaná alebo znemožňovaná realizácia výchovno-vzdelávacieho procesu uskutočňovaná žalovaným, a povinnosť umožniť a strpieť užívanie nasledujúcich priestorov nachádzajúcich sa v nehnuteľnostiach – stavba ŠKOLA so súpisným č. [REDAKOVANÉ] a stavba TELOCVIČŇA so súpisným č. [REDAKOVANÉ] obe vedené na [REDAKOVANÉ], v k. ú. [REDAKOVANÉ] miestnosti č. 131, 134, 135, 140, 209 a 210, a to v čase od pondelka do piatku do 17.00 h. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že existuje vecný súvis nariadeného neodkladného opatrenia s vecou samou (sťažovateľka žiada vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie časti nehnuteľnosti nad rámec uzavretej platnej zmluvy, pozn.), mal za osvedčenú potrebu jeho nariadenia z dôvodu znepriístupnenia konkrétnych miestností zo strany sťažovateľky, ktoré dosiaľ podľa tvrdení žalovaného nerušene so súhlasom predošlého vlastníka sporných nehnuteľností užíval. Pokiaľ ide o znenie výroku uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia súdu prvej inštancie (teda rozsahu neodkladného opatrenia, pozn.), krajský súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie pochybil, ak neodkladné opatrenie koncipoval neobmedzene, paušálne na obe nehnuteľnosti, a to napriek skutočnosti, že sporným bolo užívanie len niektorých miestností, ktoré sťažovateľka uzamkla, ako aj nad rámec časového užívania určeného zmluvou, preto výrokom napadnutého uznesenia pozmenil znenie neodkladného opatrenia tak, že určil povinnosť sťažovateľke zdržať sa obmedzovania alebo znemožnenia realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu uskutočňovanej žalovaným uložením povinnosti strpieť užívanie konkrétnych miestností v oboch nehnuteľnostiach a v určenom čase od pondelka do piatku do 17.00 h.

4. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podáva sťažovateľka ústavnú sťažnosť a napadnutému uzneseniu vytyka arbitrárnosť rozhodnutia spočívajúceho v tom, že už samotný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol nevykonateľný, preto ho mal okresný súd zamietnuť, okresný súd nariadil iné neodkladné opatrenie, než sa návrhom dožadoval žalovaný, pričom krajský súd sa s touto argumentáciou sťažovateľky riadne nevysporiadal. Sťažovateľka ďalej argumentuje aj tým, že krajský súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sa bez zmluvného základu, resp. nad rámec zmluvy, obmedzilo vlastnícke právo sťažovateľky, a to uložením povinnosti strpieť užívanie jej nehnuteľností vo väčšom rozsahu, ako to stanovovala nájomná zmluva. Nestotožňuje sa s odpoveďami, ktoré jej poskytol krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Svojím obsahom ide o opakovanie argumentácie uplatnenej pred odvolacím súdom.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2012 a napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiada nahradiť trovy konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd už niekoľkokrát deklaroval, že k preskúmvaniu neodkladných opatrení pristupuje veľmi zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie dochádza len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (pozri aj IV. ÚS 82/09).

7. Aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa, že vo výnimočných prípadoch, napríklad keď účinnosť neodkladného opatrenia závisí od rýchleho rozhodovacieho procesu, nemusí byť možné okamžite splniť všetky požiadavky čl. 6 dohovoru. Za nevyhnutnú a neodňateľnú záruku považuje Európsky súd pre ľudské práva nezávislosť a nestrannosť súdu. Pripúšťa však, že iné procesné záruky sa môžu uplatniť iba v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s povahou a účelom neodkladného opatrenia. Preto je potrebné preukázať, že vzhľadom na účel konania o neodkladnom opatrení v danom prípade nie je možné uplatniť jednu alebo viac konkrétnych procesných záruk bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu cieľa, ktorý sa sleduje neodkladným opatrením (Micallef proti Malte, rozsudok z 15. 10. 2009, § 86).

8. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každý argument, poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

II.1. K napadnutému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2012

9. Pokiaľ ide o napadnutý postup okresného súdu v označenom konaní, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že bol zavŕšený vydaním uznesenia o neodkladnom opatrení a bol aj predmetom prieskumu uskutočneného odvolacím súdom na základe odvolania sťažovateľky. Odvolanie teda predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého krajský súd poskytoval ochranu právam

zaručeným ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v súvislosti s napadnutým postupom okresného súdu v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru postupom okresného súdu.

10. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.2. K napadnutému uzneseniu krajského súdu

11. Po preskúmaní veci ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu zodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia rozhodnutia o neodkladnom opatrení, ktoré má len dočasný charakter, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá pre posúdenie veci relevantnými skutočnosťami.

12. Krajský súd, vychádzajúc z argumentácie žalobcu, argumentácie sťažovateľky, ako aj rozhodných okolností veci v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia dospel k záveru, že nariadené neodkladné opatrenie je v okolnostiach veci účinným nástrojom na zabezpečenia nerušeného fungovania výchovno-vzdelávacieho procesu, pričom potreba jeho nariadenia vo forme strpenia užívania tých častí nehnuteľností (za ktoré sťažovateľka žiada vydanie bezdôvodného obohatenia vo veci samej, pozn.) bola osvedčená návrhom žalovaného na jeho nariadenie, a to najmä v kontexte predošlého, tolerovaného a nerušeného užívania sporných častí nehnuteľností žalovaným, nerozporovanej skutočnosti – uzamknutia sporných miestností, ktorá je objektívne spôsobilá narušiť výchovnovzdelávací proces, keďže žalovaný osvedčil, že k ich užívaniu dochádza práve v súvislosti s výchovno-vzdelávacím procesom.

13. Ústavný súd po preskúmaní obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že krajský súd neposkytol v odôvodnení dostatočný základ pre záver, že je v okolnostiach veci potrebné nariadiť neodkladné opatrenie. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia je zrejmé, ktoré rozhodné skutočnosti odôvodňujúce jeho nariadenie mal za osvedčené. Sťažovateľkine nosné výhrady boli napravené korekciou zo strany odvolacieho súdu, a to identifikovaním sporných miestností, ktoré korešpondujú s pôvodným návrhom žalovaného (pozri bo 2 odôvodnenia uznesenia o neodkladnom opatrení, pozn.), ako aj časovou korekciou, preto s ním súvisiace argumenty sťažovateľky o excese odpadli. Pokiaľ ide o argument o nedôvodnosti a neproporčnosti nariadeného neodkladného opatrenia krajským súdom, ústavný súd sa nestotožňuje s týmto názorom sťažovateľky, keďže sama sťažovateľka zásahom do *status quo* (tolerované užívanie častí nehnuteľností, o ktorých sťažovateľka tvrdí, že sú nad rámec uzavretej zmluvy), teda uzamknutím sporných miestností, vyvolala potrebu neodkladne zasiahnuť do úpravy pomerov medzi stranami sporu. Neodkladnosť zásahu je *prima facie* vyvolaná charakterom

využívania (výchovno-vzdelávací proces) nehnuteľností žalovaným a osvedčenia užívania týchto častí nehnuteľností na tento účel. Proporčnosť je v okolnostiach veci daná nevyhnutným rozsahom obmedzenia a účelom, ktorý tým v okolnostiach veci sleduje (verejný záujem) v porovnaní s oprávnenými záujmami sťažovateľky (súkromný záujem). Ústavný súd preto v okolnostiach veci nepovažuje rozsah nariadeného neodkladného opatrenia ani za neproporčný, ani za nedôvodný. Pokiaľ ide o argument, že nariadeným neodkladným opatrením došlo k nahradeniu vôle sťažovateľky rozšíriť predmet nájmu, ústavný súd konštatuje, že ide o zavádzajúci argument, keďže ide len o dočasnú úpravu pomerov, a nie trvalú zmenu hmotnoprávných vzťahov medzi stranami sporu.

14. Vychádzajúc z uvedených úvah, ako aj s poukazom na pomerne argumentačne priliehavé odôvodnenie napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že ho nemožno považovať ani za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Sťažovateľka neprodukovala žiadne argumenty alebo dôkazy, ktorými by dôvodne obhájila svoje tvrdenie o nedostatočnosti, resp. arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu. Ústavný súd po preskúmaní veci tak konštatuje, že nezistil exces alebo relevantnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu na jednej strane a namietaným porušením označených práv procesnej povahy podľa ústavy na strane druhej, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o ich porušení, preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Sťažovateľka tiež namietala, že napadnutým uznesením krajského súdu, teda rozhodnutím o neodkladnom opatrení došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to v dôsledku obmedzenia užívania svojho majetku nariadením neodkladného opatrenia. Ústavný súd, vychádzajúc z účelu sledovaného neodkladným opatrením, konštatuje, že by bolo iluzórne domnievať sa, že jeho nariadením v okolnostiach veci nedôjde k zásahu do majetkových práv sťažovateľky. Podstatné pre prípadné vyslovenie porušenia tohto jej označeného práva hmotnej povahy napadnutým uznesením krajského súdu je však záver, že k nariadeniu opatrenia došlo excesom, napríklad tým, že bolo vydané bez zákonného podkladu, porušením jej práva na spravodlivý proces a podobne. Ústavný súd konštatuje, že k takémuto zisteniu, a to ani na základe argumentácie sťažovateľky, nedospel. Navyše, krajský súd správne poukázal na to, že finančné nároky sťažovateľky z dôvodu užívania nehnuteľností žalovaným, dotknutých neodkladným opatrením, nie sú ohrozené, keďže ich dôvodnosť bude predmetom konania vo veci samej. Vychádzajúc z povahy napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, ako aj zo záveru o neopodstatnenom namietaní porušenia procesných práv sťažovateľky v kontexte predmetu konania vo veci samej, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky aj v tejto jej časti bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu